

G. W. Pabst har til „Kosmorama“ sendt følgende i anledning af Asta Niensens 75 års fødselsdag den 11. september:

Også hvis jeg sad overfor hende, ville jeg ikke se hendes nuværende, om jeg så må sige „tilfældige“ fysiognomi. Jeg ville kun se Asta Niensens andet, evige ansigt.

1925 – „Die Freudlose Gasse“ – hun spiller, nej hun er en kvinde, der er blevet forladt af sin elskede. Hun har dræbt denne mands nye veninde, og han er blevet arresteret mistænkt for at være morderen. Asta sidder foran forbørsdommeren. Det ville ikke være svært for hende at snakke sig fra det. Men da det stumme kamera ret nær på indfanger denne kvindes ansigt, sker der et under. Ansigtet forbliver – længe – stivnet og udtryksløst, men fra denne udtryksløse maske strømmer der en pine, der vokser og vokser uden at finde udløsning i tårer, uden at den voldsomme smerte bliver fysisk synlig, indtil v i begynder at græde over kvindens grænseløse kval.

Jeg glemmer aldrig dette ansigt. Med dette ansigt åbenbarede Asta Nielsen det mirakuløse i filmkunsten. Ingen pantomime – intet udtryk, men sjælens sprog fortalte os om et levende væsens lidelse og nød.

Længe har man kaldt Greta Garbo „La Divine“, for mig var og er Asta Nielsen „La Humaine“.

G. W. Pabst.

I n Dänemark ist dem stummen Theater eine Duse entstanden, die dieser neuen Kunstgattung so lange gefehlt hat, eine Duse, die es sich zur Lebensaufgabe gemacht hat, die zwischen Photographie, Malerei und Dichtung stehende Filmkunst zu einer wirklichen, edlen und veredelnden Kunst, zu einem bedeutsamen Moment in der geistigen Entwicklung der Nationen zu erheben. Dies ist Asta Nielsen . . .

Således skriver *Paul Elsner* i „Reclams Universum“, november 1911, altså på et tidspunkt, da kun 6–7 film med Asta Nielsen havde

Erik Ulrichsen **ASTA**

været forevist. Allerede i 1910 – efter filmdebut'en i „Afgunden“ – var hun berømt, og det er måske i dag vanskeligt at forestille sig, hvor overraskende og revolutionerende hendes spil virkede på datidens publikum. Ikke mindst i Tyskland bredte hendes ry sig hurtigt, og som bekendt skulle hun her komme til at spille for en række af de betydeligste instruktører (se Asta Niensens-indexet i „Kosmorama 9“).

Imidlertid har man ofte herhjemme været tilbøjelig til at lægge for lidt vægt på, at „die Duse des Films“ ydede en meget væsentlig indsats i dansk film. 4 film indspillede hun for danske producenter: „Afgunden“, 1910, „Den sorte Drøm“, 1911, „Balletdanserinden“, 1911, og „Mod Lyset“, 1918, og så vidt vi i dag kan se, er hendes præstationer i disse 4 film blandt hendes betydeligste – betydeligere end hendes præstationer i f. eks. „Engelein“, „Weisse Rosen“ og „Das Liebes-ABC“. I de nævnte tyske film udfolder Asta Nielsen sig som lystspil-skuespillerinde, men i dag foretrækker vi hende som *tragédienne*, og i denne egenskab kan vi stadig beundre hende i 2 af de 4 danske film: „Afgunden“ og „Mod Lyset“ er begge bevarede i Danmark.

Den af *Hjalmar Davidsen* producerede „Afgunden“, hvori Asta Nielsen filmdebuterede som spillelærerinden Magda Vang, der falder i kløerne på en hensynsløs gøgler, som hun til sidst dræber, vakte enorm opmærksomhed, og dette skyldtes ikke mindst Asta Nielsen. Normalt var heltinderne i filmene før „Afgunden“ blodløse, pseudopoetiske idealskikkelser, og skuespillerinderne fremstillede dem